

78.01(045.8)
А64

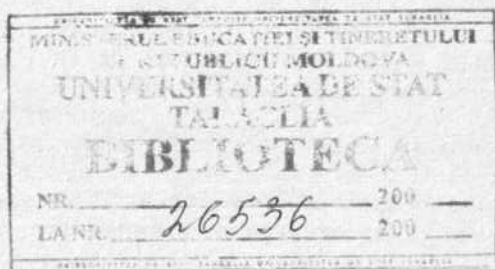
КРУМ АНГЕЛОВ

ОСНОВИ
НА
МУЗИКАЛНАТА
ЕСТЕТИКА

НАУКА И ИЗКУСТВО

КРУМ АНГЕЛОВ

ОСНОВИ НА МУЗИКАЛНАТА ЕСТЕТИКА

СОФИЯ
1973 г.
НАУКА И ИЗКУСТВО

ПРЕДГОВОР

През последните години интересът към естетическите проблеми в музиката все повече се засилва. Особено сега, когато музикалното изкуство е призвано да изиграе важна роля в емоционално-нравственото обогатяване и общо духовно развитие на строителите на новия живот, са нужни повече трудове по музикално-естетически въпроси. Нарасна и необходимостта от формиране и развитие на здрав художествен вкус и правилни естетически възгледи. Появиха се отделни книги, брошури и статии, в които от марксистки позиции се разработват музикално-естетически теми. За да се задоволят нуждите в тази област, се превеждат статии и отделни трудове на съветски и други чужди изследователи. Но това е недостатъчно за научното изясняване и решаване на актуални естетически проблеми в музикалната практика.

Предлаганата книга е резултат от няколкогодишна педагогическа и научноизследователска дейност. Много от разглежданите теми и въпроси са изнасяни в по-сбита форма пред студентите от Българската държавна консерватория, по радиото и пред множество професионалисти и любители на музиката в София и цялата страна. Някои от засегнатите въпроси са публикувани и в печата.

В книгата се прави опит за системно разглеждане на специфичните и все още малко изследвани проблеми на музикалната естетика.

Трудът съдържа четири глави. В първата глава заедно с набелязаните общи проблеми на естетиката като наука се разглежда и въпросът за специфичния предмет на музикалната естетика, а също така и взаимната връзка на музикалната естетика с критиката и тяхната методологична взаимозависимост.

Втората глава „Спецификата на музиката като вид изкуство“ разглежда гносеологичните проблеми на спецификата на художественото отражение със средствата на музиката, като се систематизират възгледите за музикалната интонация в светлината на Асафиевата теория.

В третата глава се прави опит да се обхване основната проблематика на съдържанието и формата в музиката и онтологичните музикално-естетически проблеми.

Четвъртата глава е посветена на проблемите, свързани с худо-

С. Маркус, История музыкальной эстетики, т. т. 1—2, Музгиз, М., 1959.
 Д. Гачев, Студии, статии, писма и спомени, НИ, С., 1964.
 Л. Кулаковский, Музыка как искусство, Сов. композитор, М., 1960.
 А. Сохор, Музиката като вид изкуство, НИ, С., 1964.
 А. Сохор, Воспитательная роль музыки, Музгиз, Л., 1962.
 Б. Асафьев, Музыкальная форма как процесс, Музгиз, 1965.
 Е. Орлова, Б. В. Асафьев, „Музыка“, 1964.
 К. Ангелов, Съдържание и форма в музиката, Изд. НС ОФ, С., 1961.
 Интонация и музыкальный образ, „Музыка“, М., 1965.
 Ю. Кремлев, Въпроси на музикалната естетика, НИ, С., 1954.
 Ю. Кремлев, Очерки по вопросам музыкальной эстетики, Музгиз, М., 1957.
 Ю. Кремлев, Прошлое и будущее романтизма, Изд. „Музыка“, М., 1968.
 Ю. Кремлев, Познавательная роль музыки, Музгиз, М., 1963.
 Г. Орлов, Психологични механизми на музикалното възприятие, Сб. студии за съветската музикална култура, НИ, С., 1967.
 В. Ванслов, Об отражении действительности в музыке, Музгиз, 1953.
 М. Арановский, Що е програмна музика, НИ, С., 1963.
 В. Цукерман, Музыкальные жанры и основы музыкальных форм, Изд. „Музыка“, М., 1964.
 Б. Теплов, Психология музыкальных способностей, М., 1947.
 Л. Мазел, О мелодии, М., 1952, Музгиз.
 Л. Мазел, Строение музыкальных произведений, М., 1960.
 Б. Ярустовски, О музыкальном образе, в сб. „Советская музыка“, „Критические статьи“, М., 1954, „Сов. Композитор“.
 Г. Орджоникидзе, К вопросу о специфике музыкального мышления, в сб. „Вопросы музыкознания“, т. 3, М., 1960, Музгиз.
 И. Рыжкин, Назначение музыки и ее возможности, Музгиз, М., 1962.
 И. Рыжкин, Русское классическое музыкознание в борьбе с формализмом, М.—Л., 1951, Музгиз.
 М. Друскин, История зарубежной музыки, т. 4, ГМИ, М., 1963.
 В. Конен, Этюды о зарубежной музыке, Изд. „Музыка“, М., 1968.
 В. Конен, Театр и симфония, Изд. „Музыка“, М., 1968.
 Музыкальная форма, Изд. „Музыка“, М., 1965.
 Р. Шнейерсон, О музыке живой и мертвой, „Сов. композитор“, М., 1960.

СЪДЪРЖАНИЕ

ПРЕДГОВОР

Глава I.

МАРКСИСТКО-ЛЕНИНСКАТА ЕСТЕТИКА КАТО НАУКА

Предмет на естетиката	7
Естетиката като наука за изкуството и неговите най-общии закони	13
Музикалната естетика и нейният специфичен предмет	17
Музикалната естетика и музыкознанието	22
Музикалната естетика и критика	24
Мястото и ролята на музикално-естетическото възпитание	36

Глава II.

МУЗИКАТА КАТО ВИД ИЗКУСТВО

Специфични черти на музиката и нейният художествен език	40
Интонационната природа на музиката	44
Проблемът за художественото отражение на действителността в музиката. Теоретично-методологически предпоставки	50
Музиката като специфично художествено отражение	63

Глава III.

ПРОБЛЕМИ НА СЪДЪРЖАНИЕТО И ФОРМАТА В МУЗИКАТА

Музикално съдържание	71
Музикална форма	82

Глава IV.

РЕАЛИЗЪМ И ХУМАНИЗЪМ В МУЗИКАТА

Кратки теоретически предпоставки на художествения реализъм	97
Марксистки и абстрактен хуманизъм	99
За реалистичното начало и хуманизма в музиката	102

БИБЛИОГРАФИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ